

I. A Tight Squeeze

(1) שיחות הר"ן אות ו'

היצר הרע דומה כמו מי שהולך ורץ בין בני אדם, וידו סגורה ואין אדם יודע מה בתוכה. והוא מרמה בני אדם ושואל לכל אחד, מה אני אוהב? ולכל אחד נדמה כאלו הוא אוהב מה שהוא מתאוה. ועל כן הכל רצים אחריו כי כל אחד סובר שיש בידו מה שהוא חפץ. ואחר כך הוא פותח את ידו ואין בה כלום. כמו כן ממש היצר הרע שהוא מרמה כל העולם והכל רצים אחריו ומרמה לכל אחד ואחד עד שנדמה לכל אחד ואחד כאלו יש בידו מה שהוא חפץ כל אחד כפי שטותו ותאוותו. ואחר כך בסוף הוא פותח את ידו ואין בה כלום כי אין מי שימלא תאוותו אצלו:

(2) טור אורח חיים סימן רצב (וכן פסק הרמ"א, שם)

נוהגין באשכנז לומר פרקי אבות במנחה וכ"כ רב עמרם ובספרד אומרים אותם בשחרית.

(3) טעמי המנהגים עמ' קע"ט

לפי שהעת ההיא זמן תענוגות בני אדם, לזאת תקנו דברי מוסר ויראת ה' להשיב לב האדם לעבודת הבורא ית'.

(4) הקדמה למדרש שמואל על פרקי אבות

ראוי ליתן טעם למה שנהגו לקרוא מסכתא זו (אבות) בין פסח לעצרת, ומצאתי כתוב בזה וז"ל: למה נהגו בכל המקומות לקרותה בימים שמחג המצות ועד עצרת פרק בכל שבת מטעם לפי שמכאן מתחיל הזמן להתחמם ומתעוררים התאוות הגופניות ויצר הרע מתחיל להשתרר ולהתגבר ומסכתא זו מלאה תוכחות ומעוררת האדם לרדוף אחר כל מדה טובה ומגברת יצר הטוב על יצר הרע, לכן תקנו ללמדה בימים האלו.

II. The 'Art' of Deception

(5) מגילת קהלת פרק ד פסוק יג

(יג) טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל אשר לא ידע להזהר עוד:

(6) רש"י (שם)

ממלך זקן וכסיל - יצה"ר שהוא שליט על כל האיברים זקן שמשעה שנולד הוולד הוא נתון בו שנאמר (בראשית ד) לפתח חטאת רובץ. וכסיל - שמתעוהו בדרך רעה כך נדרש במדרש.

(7) תלמוד בבלי מסכת שבת דף עה עמוד א

והשוחטו: שוחט משום מאי חייב רב אמר משום צובע ושמואל אמר משום נטילת נשמה. משום צובע אין משום נטילת נשמה לא אימא אף משום צובע.

(8) תוס' שם

שוחט משום מאי מיחייב - לאו אשוחט דמתניתין קאי דהוא פשיטא דלא הוי אלא משום נטילת נשמה דצובע תנן בהדיא במתני' אלא אשוחט דעלמא קאי:

(9) כתר שם טוב (חלק א', אות #עח)

ושמעתי ממורי פי' הש"ס השוחט דעלמא חייב משום צובע, וחד אמר משום נטילת נשמה ופריך משום צובע כו' אלא אף משום נטילת נשמה כו'. כי היצה"ר נידון לע"ל, וקשה הא לכך נברא, וצ"ל שעושה עצמו ליצה"ט כו'. ובזה יובן השוחט דעלמא חייב, וקשה הא לכך נברא, ומשני משום צובע, שהוא צובע בדמות יצ"ט, ועי"ז נוטל נשמה. ופריך כו', ומשני אף נטילת נשמה ודפח"ח.

III. A Painful Truth

(10) מסילת ישרים (פרק ט"ו - בדרכי קנין הפרישות)

הנה הדרך המובחר לקנות את הפרישות הוא: שיסתכל האדם בגריעות תענוגות העולם הזה ופחיתותם מצד עצמם, והרעות הגדולות שקרובות להולד מהם. כי הנה מה שמטה הטבע אל התענוגות האלה עד שיצטרך כל כך כח ותחבולות להפרישו מהם הוא פיתוי העינים הנפתים במראה הדברים אשר הוא טוב וערב לכאורה, הוא הפיתוי שגורם לחטא הראשון שיעשה, כעדות הכתוב (בראשית ג): ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים וגו' ותקח מפריו ותאכל, אבל כשיתברר אל האדם היות הטוב ההוא כוזב לגמרי מדומה ובלי שום התמדה נכונה, והרע בו אמיתי או קרוב להולד ממנו באמת, ודאי שימאס בו ולא ירצהו כלל, על כן זהו כל הלימוד שצריך שילמד האדם את שכלו להכיר בחולשת התענוגים האלה ושקרום עד שמאליו ימאס בהם ולא יקשה בעיניו לשלחם מאתו:

הנה תענוג המאכל הוא היותר מוחש ומורגש, היש דבר אבד ונפסד יותר ממנו? שהרי אין שיעורו אלא כשיעור בית הבליעה, כיון שיצא ממנה וירד בבני המעים אבד זכרו ונשכח כאילו לא היה, וכך יהיה שבע אם אכל בברורים אבוסים כמו אם אכל לחם קיבר אם אכל ממנו כדי שביעה, כל שכן אם ישים אל לבו החלאים הרבים שיכולים לבוא עליו מחמת אכילתו, ולפחות הכובד שמגיעהו אחר האכילה והעשנים המהבילים את שכלו. הנה על כל אלה ודאי שלא יחפוץ אדם בדבר הזה, כיון שטובתו אינה טובה ורעתו רעה:

(11) גשר החיים (חלק ג', פרק ב' הערה ב')

האדם אוכל ושותה במשך כל שנה לא פחות מן אלף ק"ג, ז"א טון אחד. במשך מאה שנה (אם חיו יחי' ויאכל וישתה בכל שנותיו) לא פחות ממאה אלף ק"ג, ז"א לא פחות ממאה טון. ומשקלו לאחרונה במיתתו למרבה עשירית טון. הוציא הוצאות על אכילתו ושתיתו בשנותיו הללו לא פחות מ-50 אלף דאללאר. ומה שוויו לאחרונה, לא כלום. אילו גם הפרידו גויתו לחמיריו. הברזל, הסייד, יוד, ברום, אשלג, הי' שוים 50-60 סנט, והוצאת ההפרדה (האנאליז) היתה עולה יותר. הרי שאפילו אם הי' מותר בהנאה לא הי' שוה כלום. ומה נשאר לו מכל אכילתו ושתיתו?

(12) מסכת אבות פרק ד משנה טז

(טז) רבי יעקב אומר, העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא. התקן עצמך בפרוודור, כדי שתפגס לטרקלין: (יז) הוא הנה אומר, יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא. ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מכל חיי העולם הזה:

(13) מכתב מאליהו (חלק א', עמ' ד)

חפצי לגלות בזה מה שזכיתי לשמוע מהו"כ אדמו"ר מוהרצ"ה ברוידא זצ"ל...כי נצרף אל תוך הרגע ההוא וניתן לאדם הזה את כל האושר והנחת שיש לאנשי כל העיר במשך כל ימי חייהם, ועוד יותר מזה, כי נצרף עוד את כל האושר של כל דרי העיירות שבכל המדינה ובכל מדינה ומדינה, היינו כל הטוב שבעולם במשך דור שלם! והכל נצרף אל תוך רגע אחד! וניתן לאדם אחד! מכל מקום, עדיין אין זה "כל חיי העולם הזה". אבל כל חיי העולם הזה הוא, אם נצרף את כל האושר, שבכל הדורות - מראשית הבריאה עד סוף כל הדורות, והכל ממש כל טוב העוה"ז בלי שום יוצא מן הכלל, הכל ניתן לאדם אחד וברגע אחד ממש, אם כן, הלא אין לך אושר יתר על זה כלל! ואף על פי כן, קורת רוח בעולם הבא - גדול הימנו...

הרי שיתבאר לנו היטב, כי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, הוא משום שאין לך שום מצוה מן המצוות אפילו הקטנה ביותר אשר לא יהיה שכרה יותר מכל מה שאפשר שימצא שכר וטוב בכל העוה"ז כולו. ויהיה כתרונם המילים ממש: דליכא בעוה"ז - אין בכל העולם כולו מה שיהיה אפשר להיות שכר מצוה - ואפילו למצווה היותר קטנה!

(14) תלמוד בבלי מסכת סוטה דף ג עמוד א

ריש לקיש אמר אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות.

IV. The Soul is not Filled

(15) מדרש קהלת רבה (פרק ו)

"וגם הנפש לא תמלא" - "משל למה הדבר דומה לעירוני שנשא בת מלך, אם יביא לה כל מה שבעולם אינם חשובים לה כלום, שהיא בת מלך. כך הנפש, אילו הבאת לה כל מעדני עולם אינם כלום לה. למה? שהיא מן העליונים"

(16) ליקוטי תורה פ' דברים דף א' (מאמר ציון במשפט תפדה) וכן הרבה בתורת חב"ד

אנו שוכני מטה אומרים שהבריאה הוא יש מאין, ששמים וארץ ושמי השמים דבר היש הנראה לעינינו, ומה שלמעלה הוא האין, אבל אצלו ית' הוא בהיפך מן מה שנראה לעינינו, כי כולא קמיה כלא ממש חשיב, וכל מה שלמטה הוא יותר כלא וכאין, והוא ית' הוא היש האמיתי.

(17) ספר ויקרא פרק יא פסוקים מו-מז

(מו) זאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרמשת במים ולכל נפש השרצת על הארץ:
(מז) להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל:

(18) שיחות ומאמרי קודש: פרשת שמיני שנת תשל"ג (מאת ר' משה יהושע היגר מויזנץ זצ"ל)

ב'שולחן השני' הזכיר אדמו"ר שליט"א את קושיית בעל ה"צמח צדיק" זי"ע עה"פ "להבדיל בין הטמא ובין הטהור, ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל" (יא, מז): מכיון שהקדים טמא לטהור, היה לו גם להקדים "ובין החיה אשר לא תאכל" ואח"כ "ובין החיה הנאכלת", עיי"ש בתירוץ. ואדמו"ר שליט"א תירץ: "החיה הנאכלת", רומז לקניני העוה"ז הנאכלים, "כלים" ונפסדים, מי ש"חיי" (שואב חיותו) מענינים גשמיים, הוא בבחינת טמא. לעומת זאת, מי שהוא בבחינת "חיה אשר לא תאכל", ששואב את חיותו מדברים שאינם כלים ונפסדים, דהיינו קניני העוה"ב הנצחיים, הוא הראוי לכנוי טהור.

V. Lost Borders

(19) משנה מסכת גיטין פרק א, משנה ב

רבי יהודה אומר מרקם למזרח ורקם כמזרח מאשקלון לדרום ואשקלון לדרום מעכו לצפון ועכו כצפון רבי מאיר אומר עכו כארץ ישראל לגטין:

(20) רש"י מסכת גיטין דף ב עמוד א

ורקם - ... אבל מערב של ארץ ישראל אין צריך גבול שהים הגדול גבולה כדכתיב (במדבר לד) וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגו'.

(21) אהלי שם - רב שם קלינגברג הי"ד (עמ' צא)

ולכן איפסקה הלכה שסוכה היא דירת ארעי נוט' ד' גבולי ארץ ישראל: א'שקלון ר'קם ע'כו י'ם, כמבואר בריש גיטין.

(22) מגילת איכה פ"א

(ג) גְּלָתָהּ יְהוּדָה מְעַנִּי וּמְרוּבַ עֲבוּדָהּ הִיא יִשְׁבָּה בְּגוֹיִם לֹא מִצָּאָה מְנוּחַ כֹּל רוּדְפֵיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְצָרִים:

(23) ספר גלות ונחמה עמ' רעא [מאת ר'ש"ד פינקוס זצ"ל]

גלתה יהודה מעוני- מעניות בתורה, עניות ביראת שמים, עניות בתפילה. ולא זאת בלבד אלא גם- ומרוב עבודה- שעות וימים, עוברים וחולפים בהתעסקות בדברים בטלים. היא ישבה בגוים- התיישבנו בין הגוים, אנחנו מתעסקים ומתענינים בדברים שמעסיקים ומענינים גם את הגוים- אוכל, לבוש, פוליטיקה, שאר עניני העולם הזה. לא מצאה מנוח- כל חיינו מרוכזים בדברים הללו. ולכן- כל רודפיה השיגוה בין המצרים.

(24) צדקת הצידק (אות רח)

רח) עיקר מלחמת האדם עם יצרו הוא בדמיונות והרהורים שבלב ומוח ועל זה אמרו בתיקונים (סוף תיקון י"ג וריש תיקון כ"א) מאן דנצח בקרבא יהבין ליה ברתא דמלכא דא צלותא. שהתפילה הוא הכרת הנוכח וכעומד לפני המלך כמו שאמרו בעירובין (ס"ד). והיינו עמידת הלב והמוח. דהשם יתברך יראה ללבב ואם חס ושלום יארע לו איזה מחשבה זרה והרהור חיצוני הרי אינו עומד באותו רגע לפניו ית'. והמנצח ליצרו לצאת מן הדמיון ומחשבת חוץ יהבין ליה וכו' שיהיה השם יתברך נוכח עיניו בעת התפילה וזהו סמיכת גאולה לתפילה דגאולת מצרים היינו יציאה מדמיון כנוכח לעיל:

(25) אור אלימלך (ערך 'אדם הראשון')

שמעתי שהרבי ר' זושא שאל את אחיו הרבי ר' אלימלך ז"ל בזה"ל: אחי יקירי, הלא כתוב בסה"ק אשר כל הנשמות נכללו באדם הראשון, ומסתמא גם אנחנו היינו גם כן אז בעת שאכל מעץ הדעת, ומדוע לא מנענו אותו מלאכול. השיב לו הר"ר אלימלך ז"ל: אחי, הלא הוכרחנו להניח אותו לאכול, כי אם לאו, היה נשאר אצלו השקר מהנחש אשר הסית אותם—ונפקחו עיניכם והייתם כאלקים יודעי טוב ורע, ותוכלו לברוא עולמות. לזאת היה מוכרח לאכול, לראות שאף עפ"י שאכל הוא רק אדם ולא יותר.

The Whispers of Existence

by R' Avraham Yitzchak Hakohen Kook Zt"l

*All existence whispers to me a secret:
I have life to offer, take it, take it—
If you have a heart and in the heart red blood courses,
Which despair has not soiled.*

*But if your heart is dulled
And beauty holds no spell to you—existence whispers—
Leave me, leave,
I am forbidden to you.
If every gentle sound
Every living beauty,
Stir you not to a holy song,
But to some alien thought,
Then leave me, leave, I am forbidden to you.*

*And a generation will ye arise
And sing to beauty and to life
And draw delight unending
From the dew of heaven.*

*And a people returned to life will hear
The wealth of life's secrets
From the vistas of the Carmel and the Sharon,
And from the delight of song and life's beauty
A holy light will abound.
And al existence will whisper,
My beloved, I am permitted to you.*